

УДК 528.94

Костюк В. С.

к. б. н., старший викладач
кафедри екології та географії
Житомирський державний університет
імені Івана Франка

Гарбар О. В.

д. б. н.,
професор кафедри екології та географії
Житомирський державний університет
імені Івана Франка

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ГІС-ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ КАРТОГРАФУВАННІ ТУРИСТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ

На сьогоднішній день туристичну індустрію можна впевнено називати однією з провідних та найбільш динамічних галузей світового господарства, джерелом стабільних валютних надходжень, та фактором, який сприяє підвищенню рівня зайнятості населення, зростання престижу країни та розбудови її соціально-економічної інфраструктури. В Україні ця галузь і досі перебуває в стадії формування не зважаючи на те, що її потенціал включає досить значний перелік цікавих та доступних туристично-рекреаційних об'єктів.

Не є винятком і Житомирська область, яка в теорії повинна була б бути особливо привабливою для туристів, оскільки нараховує: понад 160 пам'яток історії та культури, 30 пам'яток архітектури, 18 пам'ятних історичних знаків, 3 фортеці, 1 замок, 3 меморіали, 16 садиб, 7 палаців, 28 музеїв, 3 театри, 40 культових споруд, близько 200 туристичних підприємств, 50 готелів (категорії 2 – 4 зірки) та готельно-ресторанних комплексів на понад 300 номерів [3]. Проте, на практиці бачимо ряд проблем, які гальмують розвиток туристичної галузі регіону. Головні серед них: низька конкурентоспроможність туристичних послуг, недостатній розвиток інфраструктури та низька обізнаність населення про туристичні об'єкти та продукти, які пропонуються для пізнавальних, рекреаційних, освітніх, розважальних подорожей та екскурсій [4].

Сучасний туризм не може покладатися виключно на природні ресурси або культурну та історичну спадщину для залучення туристів. Туристично-рекреаційні ресурси безперечно важливі, але самі по собі

вже недостатні для туристів при виборі місця для проживання та відпочинку. Все більш важливими елементами туризму стають туристична інфраструктура та доступна інформація про неї. Саме інноваційні рішення в області туристичної інфраструктури сьогодні створюють конкурентні переваги і є важливою передумовою для розвитку нових туристичних напрямків [5]. Тому актуальним стає питання про те, що для здійснення ефективної інвестиційної та інноваційної діяльності в сфері туризму необхідно надати інформацію про стан цієї інфраструктури, її специфіку, розташування окремих об'єктів і т. д.

В Україні періодично видаються різні путівники за окремими туристичними напрямками, а також туристичні карти. Існують різні форми реклами та різні способи її подачі: каталоги, буклети, листівки і візитні картки, оголошення в пресі, в мережі Інтернет. Але з огляду на сучасний розвиток технологій, такого варіанту (інформація представлена на папері) вже не вистачає для задоволення туристичного попиту. Те ж саме і з розвитком інфраструктури: наявні традиційні медіа недостатні для її оновлення та розвитку.

Географічні інформаційні системи (ГІС), на сьогодні, є найоптимальнішим та широко доступним способом надавати туристам якісні інформаційні послуги. Основне завдання будь-якої геоінформаційної системи – збір, зберігання, аналіз і візуалізація просторових даних і пов'язаної з ними інформації про визначені об'єкти [1]. Найчастіше інформація представлена у вигляді цифрових карт, які можна легко шукати, аналізувати і редагувати.

З допомогою ГІС можна обрати необхідний маршрут, який задовольняє вимоги користувача за певними критеріями (часом проходження, типом пам'яток, фізичним навантаженням тощо). Така система дозволить зорієнтуватися на місцевості переглянувши візуалізацію маршруту створену на основі фото- й відео матеріалів та/або тривимірних моделей оточуючих об'єктів. Для підвищення інформативності, крім сучасного вигляду споруд, можна додати їх опис, історію та ретроспективний вигляд [2].

Використання цифрових карт в ГІС має ряд переваг: їх набагато простіше обробляти, на відміну від традиційних паперових карт; легко редагувати, оновлювати, резюмувати і аналізувати; є можливість історичної візуалізації геопросторової інформації, що дозволяє відстежувати та аналізувати динаміку розвитку географічних об'єктів; вони можуть накладатися у вигляді шарів на карти різного призначення і таким чином показують повну картину аналізованого географічного об'єкта в кожному конкретному випадку.

Та повернем свою увагу до Житомирщини, де наявні унікальні природні об'єкти, історико-культурні комплекси, єдині у своєму роді музеї, парки та заказники. У програмі розвитку туризму в Житомирській області на 2021 – 2023 роки, було визначено 5 туристичних «магнітів». Зокрема, це заказник «Камінне село» в Олевському районі, історичний комплекс «Кляштор Босих Кармелітів» у Бердичеві, парк «Древлянський» у Коростені, Національний музей космонавтики ім. С.П. Корольова у Житомирі та замок-музей «Радомисль» у Радомишлі [4]. Також, було визначено, що пріоритетними туристичними напрямами регіону на сьогоднішній день є фестивальний, медичний, культурний, релігійний, спортивний, автентичний та місе-туризм. А найбільш перспективним напрямом розвитку туризму в області – сільський (зелений) туризм.

В світлі вищесказаного особливої актуальності набувають інноваційні рішення в області туристичної інфраструктури для розвитку туризму і конкурентоспроможності, і зокрема здатність ГІС-технологій задовольнити інформаційні потреби широкого кола користувачів і тим самим підвищити туристичну привабливість Житомирської області.

Список літератури

1. Кубрак О. О. Використання ГІС-технологій у туристичній сфері: зарубіжний досвід. *Геоінформаційні технології у територіальному управлінні*: матеріали III міжнародної науково-практичної конференції. Одеса, 2016. С. 73 – 75.

2. Мельник А. В. Впровадження та вдосконалення геоінформаційних технологій у туристичній діяльності. *Науковий вісник Уж.НУ*. 2009. Серія «Економіка». Вип. 28. С. 43 – 44.

3. Нестерчук І. К. Сільський зелений туризм Житомирської області. *Часопис картографії*: зб. наук. праць КНУ ім. Тараса Шевченка. 2016. Вип. 1 (18). С. 45 – 58.

4. Програма розвитку туризму в Житомирській області на 2021-2023 роки. URL: <https://zt.gov.ua/index.php/ofitsijni-dokumenti/normativni-dokumenti/rishennya-oblasnoji-radi.html>.

5. Bordzhukova S., Vatsseva R. Mapping tourism infrastructure in Troyan municipality (Bulgaria) using GIS technologies. *8th International Conference on Cartography and GIS*. 2020. Vol. 1. (Nessebar, Bulgaria). P. 322 – 331.